

Protokół kontroli doraźnej

przeprowadzonej przez Biuro Rzecznika Praw Pacjenta w dniu 28 lipca 2011 r. w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opiekuńczo – Leczniczym dla Dzieci i Młodzieży w Bacikach Średnich.

1. Podstawy prawne

Działania kontrolne przeprowadzono na podstawie art. 52 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 417 z późn. zm., dalej: ustawa o prawach pacjenta), zgodnie z brzmieniem którego „Rzecznik Praw Pacjenta prowadząc postępowanie wyjaśniające może zbadać, nawet bez uprzedzenia, każdą sprawę na miejscu”. Dyrekcja Samodzielnego Publicznego Zakładu Opiekuńczo – Leczniczym dla Dzieci i Młodzieży w Bacikach Średnich nie została poinformowana o zamiarze przeprowadzenia kontroli.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone przez:

1. Michała Czpaka – pracownika Zespołu Prawnego Biura Rzecznika Praw Pacjenta;
2. Beatę Wróblewską – pracownika Zespołu ds. Zdrowia Psychicznego Biura Rzecznika Praw Pacjenta.

Osoby przeprowadzające kontrolę w ww. placówce posiadały imienne upoważnienia do przeprowadzenia działań kontrolnych, podpisane przez Rzecznika Praw Pacjenta.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie zgłoszenia, dotyczącego warunków bytowych pacjentów, przeniesionych decyzją Dyrektora ww. Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego do budynku szkoły znajdującego się na terenie ZOL-u. Budynek, w którym dotychczas przebywali pacjenci został udostępniony kolonii - w ramach prowadzonej działalności gospodarczej przez Dyrektora.

W związku z powyższym, Rzecznik powziął decyzję przeprowadzenia kontroli z urzędu w celu potwierdzenia niepokojących informacji o naruszeniu praw pacjenta wynikających z przepisów *ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta* (Dz. U. z 2009 r., Nr 52, poz. 417, z późn. zm.). Pracownicy Biura w dniu 28 lipca 2011 r. przeprowadzili kontrolę ww. placówki, w wyniku której stwierdzono:

2. Ustalenia dotyczące podmiotu leczniczego

Samodzielny Publiczny Zakład Opiekuńczo – Leczniczy dla Dzieci i Młodzieży w Bacikach Średnich został wpisany do rejestru zakładów opieki zdrowotnej w dniu 7 października 1993 r. i stanowi kompleks budynków, z których trzy główne budynki przeznaczone są dla małoletnich pacjentów z upośledzeniem umysłowym w wieku od 3 do 18 lat.

Budynek nr I (Szkoła) – przeznaczony do zajęć edukacyjnych w roku szkolnym. W skład budynku wchodzi pięć sal i dwie toalety.

Budynek nr II (Administracyjno-Gospodarczy) – przeznaczony jest głównie na cele administracyjne, rehabilitacyjne i socjalne (kuchnia, stołówka). W okresie wakacyjnym jest wykorzystywany, jako baza usługowo - wypoczynkowa dla kolonistów. W skład budynku wchodzi piwnica (przeznaczona głównie na magazyn), parter (kuchnia wraz z zapleczem, jadalnia, pokój do kinezyterapii, pokój do zajęć relaksacyjnych, sala autoterapii, pokój lekarza, pokój socjalny, pokój ergoterapii, 3 WC), piętro (9 pokoi sypialnych, 6 WC, pokój dyrektora, biuro, łazienka) i poddasze.

Budynek III (Internat) – przeznaczony jest na codzienną bazę noclegową dla pacjentów. W skład budynku wchodzi piwnica, parter (5 pokoi, świetlica, gabinet zabiegowy, 3 WC, klatka schodowa, pomieszczenie przeznaczone na kąpiele wodno-wirowe), piętro (7 pokoi, 1 WC, łazienka) i poddasze (3 pokoje, 2 izolatki -podczas kontroli izolatki były zaadoptowane na pokoje z sypialniane), 2 łazienki, WC dla personelu).

W dniu kontroli tj. 28 lipca br. w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opiekuńczo – Leczniczym dla Dzieci i Młodzieży w Bacikach Średnich przebywało 28 pacjentów. Na podstawie informacji uzyskanych od Dyrektora ww. Zakładu ustalono, że kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia został podpisany na 32 pacjentów.

Struktura zatrudnienia w ZOL (na dzień kontroli) przedstawia się następująco:

1. Lekarz (nieobecny - w czasie kontroli przebywał na urlopie)
2. Pielęgniarek – 3 (z pielęgniarką koordynującą włącznie)
3. Terapeutów zajęciowych – 1
4. Salowa – 1 (w charakterze sprzątaczk)

3. Kontrola i czynności podjęte w czasie kontroli

Pracownicy Biura Rzecznika Praw Pacjenta, po okazaniu stosownych upoważnień do przeprowadzenia kontroli, podjęli w trybie natychmiastowym czynności kontrolne miejsca, gdzie aktualnie przebywają pacjenci. Pani Katarzyna Siniakowicz, Dyrektor Zakładu Opiekuńczo -

Lecznicy w Bacikach Średnich poinformowała zespół kontrolujący, iż w związku z jej decyzją pacjenci aktualnie przebywają w budynku szkoły ponieważ w miejscu ich dotychczasowego pobytu tj. budynku internatu przebywają koloniści. Z rozmowy ustalono również, że taka praktyka miała miejsce również w poprzednich latach funkcjonowania ww. placówki.

W wyniku przeprowadzonej kontroli budynku szkoły stwierdzono następujące nieprawidłowości w przestrzeganiu praw pacjenta:

- umieszczenie pacjentów z upośledzeniem umysłowym w wieku od 3 do 18 lat w obiekcie nieprzeznaczonym do prowadzenia działalności leczniczej;
- zły stan sanitarny w Salach pacjentów (m.in. kurz, brudne podłogi) oraz pomieszczeniach sanitarnych (brudne, niedomyte miski ustępowe, umywalki, posadzki, brak dozowników na mydło w płynie oraz ręczników jednorazowego użycia);
- zbyt duże zagęszczenie chorych w pokojach (łóżka piętrowe dla niepełnosprawnych dzieci);
- brak dostatecznej ilości sprzętu wyposażeniowego w Salach pacjentów tj. szafek, stolików, krzeseł, półek oraz zły stan techniczny sprzętu wyposażeniowego w salach chorych (zużyta pościel, zniszczone materace, obdrapane łóżka);
- brak systemu wentylacyjnego (zaduch w pomieszczeniach);
- brak przestrzegania standardów higieniczno-sanitarnych (brudna pościel lub brak pościeli na łóżkach, zmoczona moczem pościel suszona – nie przekazywana do pralni; brak środków czystości higieny osobistej dla pacjentów);
- brak pomieszczeń terapeutyczno-rehabilitacyjnych oraz Sali pobytu dziennego z jadalnią (ww. pomieszczenia usytuowane w obiekcie znacznie oddalonym od miejsca pobytu niepełnosprawnych pacjentów);
- magazyn czystej bielizny wykorzystywany do składowania brudnej odzieży pacjentów (pomieszczenie niezabezpieczone – z łatwością dostępne dla dzieci);
- brak pomieszczenia porządkowego i brudownika (niewłaściwe przechowywanie sprzętu porządkowego);
- brak gabinetu zabiegowego (punkt zabiegowy zorganizowany w Sali pacjentów);
- leki, preparaty do pielęgnacji ciała (niezabezpieczone – ogólnie dostępne dla dzieci);
- nieprawidłowy sposób transportu (przenoszenia) posiłków z kuchni do sal chorych; ograniczony dostęp do napoi pomiędzy posiłkami;
- nieprawidłowy sposób postępowania z odpadami medycznymi i komunalnymi (brak koszy, brak segregacji odpadów);
- brak wystarczającej opieki lekarskiej dla pacjentów (zlecenia lekarskie podczas dwutygodniowej nieobecności lekarza są przedłużane przez pielęgniarki);

- brak wystarczającej opieki pielęgniarskiej (dwie pielęgniarki na dyżurze sprawują opiekę nad 28 pacjentami, w tym pięcioro dzieci leżących - wymagających szczególnej opieki) (dzieci niekompletnie ubrane – biegające boso na terenie ZOL-u);
- brak zajęć rehabilitacyjnych (pacjenci z ograniczoną sprawnością ruchową – z przykurczami kończyn) oraz innych form terapii zajęciowej (arteterapii, treningów etc.);
- brak zabawek, gier, piłek etc. (instrumentów wykorzystywanych w zajęciach psychoedukacyjnych, uwzględniających poziom deficytu funkcji procesów poznawczych, percepcyjnych i emocjonalnych u pacjentów);
- brak łączności telefonicznej;
- całkowity brak zapewnienia godności i intymności.

4. Wnioski

W wyniku przeprowadzonych działań kontrolnych należy stwierdzić, iż w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opiekuńczo – Leczniczym dla Dzieci i Młodzieży w Bacikach Średnich, doszło do naruszenia następujących praw pacjenta:

1. Prawo pacjenta do świadczeń zdrowotnych udzielanych z należytą starannością przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych w warunkach odpowiadających określonym w odrębnych przepisach wymaganiom fachowym i sanitarnym o którym mowa w art. 8 ustawy o prawach pacjenta.
2. Prawo pacjenta do intymności i godności o którym mowa w art. 20 ustawy o prawach pacjenta.

Na szczególną krytykę zasługuje fakt, iż podczas kontroli podjęto decyzję o przeniesieniu dzieci z budynku szkoły do budynku internatu – co wskazuje, iż nie było potrzeby podejmowania decyzji o wykwaterowaniu dzieci z dotychczasowego miejsca pobytu.

5. Zalecenia

1. Podjęcie natychmiastowych i skutecznych działań zmierzających do zapewnienia poprawy warunków bytowych pacjentów – przeniesienie do docelowego obiektu;
2. Modernizacja pomieszczeń sanitarnych oraz dostosowanie ich do potrzeb osób niepełnosprawnych;
3. Doposażenie Zakładu w sprzęt/meble;
4. Zaopatrzenie pacjentów w środki czystości higieny osobistej;

5. Zapewnienie dostępu do świadczeń medycznych (lekarza);
6. Zakup zabawek, gier, piłek etc. (instrumentów wykorzystywanych w zajęciach psycho-
edukacyjnych);
7. Opracowanie i wdrożenie planu zajęć rehabilitacyjnych dla dzieci;
8. Przeprowadzenie szkolenia dla personelu medycznego z zakresu prowadzenia dokumentacji
medycznej zgodnie z rozporządzeniem w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej
oraz sposobu jej przetwarzania;
9. Przeszkolenie personelu w zakresie obowiązujących procedur higieniczno-sanitarnych,
w szczególności postępowania z odpadami medycznymi i komunalnymi;
10. Przeprowadzenie szkolenia dla personelu pielęgniarskiego w zakresie czynności związanych
z podstawowymi zasadami przygotowywania i podawania leków oraz dokumentowania
wykonanego zlecenia;
11. Przeprowadzenie szkolenia dla personelu z zakresu przepisów ustawy o prawach pacjentów
i Rzeczniku Praw Pacjentów.

Beata Wniewska

ZASTĘPCA
RZECZNIKA PRAW PACJENTA

Izabela Jakubczak-Rak

KIEROWNIK ZESPOŁU
ds. Zdrowia Psychicznego

Grzegorz Błażewicz
Grzegorz Błażewicz

**4. Działania podjęte przez Rzecznika Praw Pacjenta
w związku z przeprowadzoną kontrolą**

1. Wystąpienie do Dr n. med. Anny Hajduk, Konsultanta Krajowego w dziedzinie Pielęgniarstwa Psychiatrycznego
2. Wystąpienie do Dr Haliny Kądziela-Olech, Konsultanta Wojewódzkiego w Dziedzinie Psychiatrii Dzieci i Młodzieży;
3. Wystąpienie do Marka Michalaka, Rzecznika Praw Dziecka;
4. Wystąpienie do Jacka Roledera, Dyrektora Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia;
5. Wystąpienie do Dr n. med. Alicji Gabrylewskiej, Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku;
6. Wystąpienie do Jacka Jezierskiego, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli;
7. Wystąpienie do Jarosława Dworzańskiego, Marszałka Województwa Podlaskiego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.